מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מרכיבי מבנה הסיפור הקצר
- לזהות סוגי דמויות ואת תפקידן בעלילה
- לתרגל זיהוי אמצעים אומנותיים והומור ביצירות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת מושגי יסוד בספרות

1. א – חשיפה
2. א – דמות ראשית
3. א – דימוי
4. א – גוזמה
5. א – עונות השנה וחזרתן
6. א – דמות דינמית
7. א – חושפת רגשות וטעויות שלה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זהו המבנה הקלאסי של סיפור קצר
2. לא נכון – דמות שטוחה היא חד מימדית ואינה משתנה
3. נכון – זו מטרתם המרכזית
4. לא נכון – הומור יכול גם להעביר ביקורת או רעיון
5. נכון – היצירה מבוססת על אגדה עתיקה
6. לא נכון – זמן מחזורי חוזר על עצמו, כמו עונות השנה

חלק ג' – התאמת מושגים

1 – ד (הדמות שהעלילה מתמקדת בה)
2 – א (השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה)
3 – ה (הגזמה מכוונת ליצירת אפקט קומי או דרמטי)
4 – ג (הרגע המתוח ביותר בעלילה)
5 – ו (החלק הפותח שמציג את הדמויות והרקע)
6 – ב (דמות שעוברת שינוי במהלך הסיפור)

חלק ד' – סדר נכון של מבנה הסיפור

1. חשיפה - הצגת הדמויות והרקע
2. סיבוך - תחילת הבעיה או הקונפליקט
3. התפתחות העלילה - האירועים מחריפים
4. שיא - הרגע המתוח ביותר
5. סיום - פתרון הקונפליקט

חלק ה' – הסבר קצר

1. דמות ראשית היא הדמות שהעלילה מתמקדת בה ומתפתחת סביבה, ואילו דמות משנה מסייעת להתפתחות העלילה אך אינה במרכזה

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. יש לבדוק שהתלמיד בחר יצירה מהרשימה, הגדיר נכון את האמצעי האומנותי, והסביר כיצד הוא תורם למשמעות או לאווירת הסיפור

כרטיס יציאה – מה לחפש

- חשיפה, סיבוך, שיא, סיום
- דמות דינמית משתנה, דמות סטטית נשארת זהה לאורך הסיפור
- כל אמצעי אומנותי תקף אם מוסבר נכון, למשל דימוי היוצר תמונה חיה

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג את המצגות הרלוונטיות מהארגז לפני מילוי הדף כדי לחבר בין המושגים ליצירות
- מומלץ לעבור על התאמת המושגים בזוגות לפני המעבר למשימת הכתיבה הפתוחה
- אפשר להרחיב את חלק הסדר הנכון בעזרת דוגמה מהיצירות שנלמדו בכיתה

דף תרגול: ארגז כלים לניתוח סיפור קצר

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד מילים חשובות בספרות: איך בנוי סיפור, מה זה דמות, ואילו דרכים מיוחדות משתמש בהן סופר כדי לכתוב סיפור מעניין.

מילון קטן:

עלילה	רצף האירועים שקורים בסיפור
מבנה הסיפור	הסדר שבו בנויים חלקי הסיפור
דמות ראשית	הדמות שהעלילה מתמקדת בה
דמות משנה	דמות שעוזרת להתפתחות העלילה
אמצעי אומנותי	דרך מיוחדת שבה כותבים יוצרים רושם אצל הקורא
דימוי	השוואה בין שני דברים במילת השוואה כמו 'כמו'
הומור	משהו שגורם לצחוק או לחיוך
זמן מחזורי	זמן שחוזר על עצמו, כמו עונות השנה

1 חלק א' – הבנת מושגי יסוד בספרות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה בא ראשון בסיפור?

א) חשיפה ב) שיא ג) סיום ד) סיבוך

2. איך קוראים לדמות הכי חשובה?

א) דמות ראשית ב) דמות משנה ג) מספר ד) רקע

3. איך קוראים להשוואה עם המילה 'כמו'?

א) דימוי ב) גוזמה ג) חזרה ד) ניגוד

4. איך קוראים להומור של הגזמה?

א) גוזמה ב) אירוניה ג) משחק מילים ד) תיאור

5. על מה כותבים בשירים האלה?

א) עונות השנה וחזרתן ב) מלחמות ג) ספורט ד) טכנולוגיה

6. איך קוראים לדמות שמשתנה?

א) דמות דינמית ב) דמות סטטית ג) דמות משנה ד) דמות שטוחה

7. מה עושה הדמות ב'וידוי הגדול'?

א) חושפת רגשות וטעויות שלה ב) כותבת מתכון ג) מתארת טיול ד) מנצחת בתחרות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מבנה הסיפור הקצר כולל בדרך כלל חשיפה, סיבוך, שיא וסיום	☐	☐
2	דמות שטוחה היא דמות מורכבת שמשתנה לאורך הסיפור	☐	☐
3	אמצעים אומנותיים עוזרים לסופר ליצור תמונה חיה אצל הקורא	☐	☐
4	הומור בספרות משמש רק כדי להצחיק ואין לו משמעות נוספת	☐	☐
5	'בת רבי עקיבא והנחש' הוא סיפור עם מוטיבים של אגדה עממית	☐	☐
6	זמן מחזורי הוא זמן שמתקדם בקו ישר בלי לחזור על עצמו	☐	☐

3 חלק ג' – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות ראשית	____	**א.** השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה
2. דימוי	____	**ב.** דמות שעוברת שינוי במהלך הסיפור
3. גוזמה	____	**ג.** הרגע המתוח ביותר בעלילה
4. שיא	____	**ד.** הדמות שהעלילה מתמקדת בה
5. חשיפה	____	**ה.** הגזמה מכוונת ליצירת אפקט קומי או דרמטי
6. דמות מתפתחת	____	**ו.** החלק הפותח שמציג את הדמויות והרקע

4 חלק ד' – סדר נכון של מבנה הסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	סיום - פתרון הקונפליקט
☐	שיא - הרגע המתוח ביותר
☐	חשיפה - הצגת הדמויות והרקע
☐	התפתחות העלילה - האירועים מחריפים
☐	סיבוך - תחילת הבעיה או הקונפליקט

5 חלק ה' – הסבר קצר

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין דמות ראשית לדמות משנה

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו אחת מהיצירות המופיעות בארגז הכלים וכתבו כיצד אמצעי אומנותי אחד (כגון דימוי, גוזמה או הומור) תורם להבנת הסיפור

כרטיס יציאה

מהם ארבעת חלקי מבנה הסיפור הקצר?

מה ההבדל בין דמות דינמית לדמות סטטית?

תנו דוגמה אחת לאמצעי אומנותי וההשפעה שלו על הקורא

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀